

PRZEWODNIK PO PRZEDMIOCIE

I. KARTA PRZEDMIOTU:

*Leksykologia i leksykografia
I rok, studia licencjackie, semestr I i II*

CEL PRZEDMIOTU

1. Poznanie podstawowych pojęć z zakresu leksykologii i leksykografii
2. Charakterystyka słowników historycznych i współczesnych
3. Omówienie i charakterystyka wszystkich działów leksykologii
4. Umiejętność analizy leksykologicznej wyrazu pospolitego i nazwy własnej
5. Nabycie praktycznych umiejętności w zakresie korzystania z dawanych i współczesnych słowników języka polskiego

WYMAGANIA WSTĘPNE W ZAKRESIE WIEDZY, UMIEJĘTNOŚCI I INNYCH KOMPETENCJI

1. Znajomość języka polskiego i jego budowy
2. Znajomość podstawowych terminów gramatycznych

EFEKTY KSZTAŁCENIA

K_W07	zna główne gałęzie nauki o języku; podstawową terminologię językoznawczą (metajęzyk gramatyczny) oraz metodologie wykorzystywane w badaniach nad językiem
K_W09	zna historię polskiej leksykografii, strukturę i typologię słowników, ich przydatność naukową i praktyczną
K_W10	posiada wiedzę na temat stylowego zróżnicowania współczesnej polszczyzny (główne stylowe odmiany języka), ma świadomość zróżnicowania zasobu leksykalnego polszczyzny
K_W11	zna zasady poprawności gramatycznej i stylistycznej, w tym zasadę przełączania kodów oraz polską etykietę językową
K_W14	zna uwarunkowania zewnątrzjęzykowe (kulturowe, społeczno-polityczne, historyczne itp.) mające wpływ na kształtowanie się polszczyzny w różnych jej odmianach
K_W15	ma podstawową wiedzę na temat zróżnicowania współczesnego języka polskiego w aspekcie geograficznym i społecznym
K_K05	rozumie potrzebę ustawicznego uczenia się i podnoszenia kompetencji zawodowych

TREŚCI PROGRAMOWE

<i>forma zajęć – ćwiczenia</i>	Liczba godzin
Ć 1. Wprowadzenie do zajęć – podstawowe terminy z zakresu leksykologii i leksykografii	1
Ć 2. Leksykologia i leksykografia wśród innych dyscyplin językoznawczych	1
Ć 3. Cele, metody, przedmiot badań leksykologii i leksykografii	1
Ć 4. Znak językowy wśród innych znaków	1
Ć 5. Pojęcia: leksem, wyraz tekstowy, wyraz gramatyczny, wyraz graficzny, jednostka leksykalna	1
Ć 6. Leksem, wyraz tekstowy... – ciąg dalszy	1
Ć 7. Typologia słowników, ich przydatność naukowa i praktyczna	1
Ć 8. Typologia słowników – ciąg dalszy	1
Ć 9. Typologia słowników – ciąg dalszy	1
Ć 10. Historia polskiej leksykografii	1
Ć 11. Semantyka leksykalna (rozwój znaczeniowy, formalny, ilościowy wyrazów)	1

Ć 12. Semantyka leksykalna (ewolucja znaczeniowa jednostek leksykalnych: repartycja, generalizacja, konkretyzacja, melioryzacja, pejoratywizacja znaczenia)	1
Ć 13. Semantyka leksykalna – ciąg dalszy	1
Ć 14. Analiza różnych typów słowników pod kątem ich makro- i mikrostruktury	1
Ć 15. Kolokwium sprawdzające wiedzę nabytą w trakcie zajęć	1
Ć 16. Analiza słowników – ciąg dalszy	1
Ć 17. Relacje semantyczne między wyrazami: polisemia, homonimia, synonimia, antonimia, paronimia, hiponimia	1
Ć 18. Funkcjonowanie wyrazów jako nazw (onomazjologia), geografia językowa, zróżnicowanie chronologiczne polszczyzny (archaizmy, neologizmy, neosemantyzmy, zapożyczenia)	1
Ć 19. Funkcjonowanie wyrazów jako nazw – ciąg dalszy	1
Ć 20. Regionalizmy w języku polskim	1
Ć 21. Frazeologia, paremiologia i paremiografia, źródła idiomów i przysłów, ich cechy	1
Ć 22. Frazeologia – ciąg dalszy	1
Ć 23. Budowa artykułów hasłowych oraz sposoby definiowania wyrazów hasłowych w słownikach	1
Ć 24. Rodzaje definicji słownikowych	1
Ć 25. Etymologia wyrazów, badanie pochodzenia i pierwotnego znaczenia wyrazów	1
Ć 26. Etymologia wyrazów – ciąg dalszy	1
Ć 27. Onomastyka: propozycje klasyfikacji nazw własnych, analiza informacji zawartych w słownikach onomastycznych	1
Ć 28. Onomastyka – ciąg dalszy	1
Ć 29. Powtórzenie wiadomości z leksykologii i leksykografii	1
Ć 30. Omówienie prac rocznych, wpis z oceną	1
Suma godzin	30
NARZĘDZIA DYDAKTYCZNE	
1. Tekst pisany	
2. Słowniki	
3. Komputer	
4. Tablica	
5. Rzutnik multimedialny, laptop	
SPOSOBY OCENY	
1. Praca pisemna z historii wyrazu	
2. Sprawdzian wiadomości pod koniec pierwszego semestru	
3. Aktywność na zajęciach	
4. Uczestnictwo w zajęciach	
OBCIĄŻENIE PRACĄ STUDENTA	
Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe z nauczycielem	30
Przygotowanie się do zajęć, pisanie pracy	60
Konsultacje z prowadzącym (dobrowolne)	30
SUMA	120
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS DLA PRZEDMIOTU	4
LITERATURA PODSTAWOWA I UZUPEŁNIAJĄCA	
Literatura podstawowa:	
Encyklopedia języka polskiego, red. S. Urbańczyk, M. Kucała, Wrocław 1999.	
M. Grochowski, Zarys leksykologii i leksykografii. Zagadnienia synchroniczne, Toruń 1982.	
S. Kania, J. Tokarski, Zarys leksykologii i leksykografii polskiej, Warszawa 1984.	
W. Miodunka, Podstawy leksykologii i leksykografii, Warszawa 1989.	

S. Urbańczyk, Słowniki. Ich rodzaje i użyteczność, wyd. 3, Kraków 1991 nn.
T. Piotrowski, Zrozumieć leksykografię, Warszawa 2001.
P. Żmigrodzki, Wprowadzenie do leksykografii polskiej, Katowice 2003.

Literatura uzupełniająca (wybór):

H. Kurkowska, O przedmiocie i działach leksykografii, „Prace Filologiczne” 1974, t. XXV, s. 247-255.
D. Buttler, Struktura znaczeniowa wyrazów, „Prace Filologiczne” 1976, t. XXVI, s. 239-247.
W. Cienkowski, Teoria etymologii ludowej, Warszawa 1972.
D. Buttler, Rozwój semantyczny wyrazów polskich, Warszawa 1978.
Polskie nazwy własne. Encyklopedia, red. E. Rzetelska-Feleszko, Kraków 1998.
R. Tokarski, Struktura pola znaczeniowego. Studium językoznawcze, Warszawa 1984.
S. Dubisz, Historia leksemu demokracja: analiza leksykograficzna, „Poradnik Językowy 2003, z. 3, s. 3-11.
K. Handke, Ulica i uliczka w języku polskim, „Język Polski” XLIV, 1966, s. 110-112.
T. Brajerski, Biblijne słownictwo i frazeologia, „Encyklopedia katolicka” t. II, 483-486.
D. Buttler, Koncepcje pola znaczeniowego, „Przegląd Humanistyczny” XI, 1967, z. 2, s. 41-57.

PROWADZĄCY PRZEDMIOT (IMIE, NAZWISKO, ADRES E-MAIL)

dr Anna Czapla, szafranek@kul.lublin.pl; dr Mariusz Koper, mkoper@kul.lublin.pl

II. FORMY OCENY – SZCZEGÓŁY

	Na ocenę 2	Na ocenę 3	Na ocenę 4	Na ocenę 5
Efekt kształcenia Wiedza	Nie zna podstawowych pojęć z zakresu leksykologii i leksykografii polskiej; nie zna podstawowych dzieł z zakresu leksykografii polskiej; nie potrafi wymienić nazwisk autorów kluczowych słowników dla historii języka polskiego	Zna podstawowe pojęcia z zakresu leksykologii i leksykografii polskiej, ma pewną orientację z zakresu historii i współczesności tych dyscyplin językoznawczych,	Dobrze zna pojęcia z zakresu leksykologii i leksykografii polskiej; ma dobrą orientację z zakresu historii i współczesności tych dyscyplin językoznawczych, dobrze porusza się w zakresie wszystkich typów słowników i dobrze zna ich autorów	Bardzo dobrze zna leksykologię i leksykografię polską (podstawowe pojęcia, terminologię); płynnie porusza się w zakresie wszystkich typów słowników, doskonale zna ich autorów, dysponuje bogatą wiedzą z zakresu leksykografii historycznej, rozwoju polszczyzny na przestrzeni wieków itp.
Efekt kształcenia Umiejętności	Nie umie scharakteryzować podstawowych pojęć z zakresu leksykologii i leksykografii; nie potrafi dokonać typologizacji słowników; nie potrafi scharakteryzować podstawowych związków frazeologicznych; nie radzi sobie z napisaniem pracy rocznej; nie potrafi posługiwać się słownikami; nie radzi sobie z analizą leksykalną i	Umie scharakteryzować podstawowe pojęcia z zakresu leksykologii i leksykografii; dokonuje typologizacji słowników; ma trudności z charakterystyką podstawowych związków frazeologicznych; radzi sobie z napisaniem pracy rocznej; potrafi w podstawowym zakresie posługiwać się słownikami; radzi	Potrafi scharakteryzować podstawowe pojęcia z zakresu leksykologii i leksykografii; poprawnie dokonuje typologizacji słowników; poprawnie charakteryzuje podstawowe związki frazeologiczne; potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności w napisaniu pracy rocznej; dobrze	Doskonale charakteryzuje podstawowe pojęcia z zakresu leksykologii i leksykografii; bardzo dobrze dokonuje typologizacji słowników; bardzo dobrze charakteryzuje podstawowe związki frazeologiczne; potrafi wykorzystać zdobytą wiedzę i umiejętności w napisaniu pracy rocznej, zdobytą wiedzę i umiejętności potrafi wykorzystać na innych zajęciach z językoznawstwa; bardzo dobrze posługuje się słownikami; bardzo

	semantyczną na poziomie elementarnym	sobie na poziomie elementarnym z analizą leksykalną i semantyczną	posługuje się słownikami; dobrze radzi sobie z analizą leksykalną i semantyczną	dobrze radzi sobie z analizą leksykalną i semantyczną
Efekt kształcenia Kompetencje	Nie wykazuje chęci poszerzania wiedzy z zakresu przedmiotu; nie wykazuje zainteresowania językiem polskim oraz troski o jego przyszłość; ma niewystarczające kompetencje językowe	Nie widzi potrzeby ciągłego zdobywania i pogłębiania wiedzy z zakresu przedmiotu, wykazuje niewielkie zainteresowanie rozwojem polszczyzny oraz troską o jej przyszłość	Wykazuje chęci do pogłębiania wiedzy z zakresu przedmiotu; dostrzega potrzebę troski o przyszłość języka polskiego	Rozumie i widzi konieczność pogłębiania wiedzy z zakresu przedmiotu; wykazuje zainteresowanie historią i współczesnością polszczyzny oraz troskę o jej przyszłość
III. Inne przydatne informacje o przedmiocie				